

sedmoletna . . . K 4.-
petoletna . . . K 2.-
četrtna . . . K 1.-
posamezna šteč. 10 vin.

Netrankirana pisma se
ne sprejemajo; roko-
pisi se ne vračajo.

Naša Moč

Glasilo slovenskega delavstva

Uredništvo in uprav-
ništvo v Ljubljani,
Katoliška tiskarna

Oglasi se sprejemajo
po dogovoru.

Štev. 43.

V Ljubljani, 20. septembra 1918.

Leto XIII.

Nova mirovna ponudba.

Vse je prav pri naših mirovnih ponudbah, samo da bi bil uspeh pravi. Po dose-
danjih izkušnjah se namreč resno bojimo,
da bo imela ponudba resne posledice samo
v enem oziru. Kakor je splošno znano, iz-
vira vsa mizerija našega vojnega gospo-
darstva od tod, ker smo živeli vedno samo
od danes do jutri. Naši diplomati so bili
cel čas trdovratni optimisti, udajali so se
neutemeljenim nadam, da bo neka čarob-
na moč prinesla mir samo zato, ker smo
ga res potrebni. To misel so naši diplomati
širili med ljudstvom in med birokrati. Bi-
rokrati, ki so jim bili nižji stanovi izročeni
na milost in nemilost, so urejevali vse ta-
ko za sproti, kakor da bo za nekaj dni res
konec vojne in vse mizerije. Brigali so se
samo za rekvizicije in razdeljevanje raz-
ličnega blaga, za produkcijo samo se niso
zmenili. Prebivalstvo samo se je dalo tudi
kolikor toliko zapeljati od naivnega opti-
mizma diplomatov in je vsaj deloma tudi
samo zase premalo poskrbelo.

Po ponesrečeni nemški ofenzivi na
zapadu so se tudi prej nepopoljšljivi opti-
misti pričeli izpreobračati. Javno se je
začelo priznavati, da ne sme biti več edi-
no odločujoč činitelj v državi vojaštvo, da
se mora prepustiti prvo mesto produktiv-
nim stanovom, ker le od teh je odvisno, ali
bomo vzdržali v nedogledno dolgi vojski,
s katero moramo še računati. Poudarjalo
se je, da bi bilo zločinsko, ljudstvo še na-
dalje uspravati z neutemeljenimi nadami na
skorajšnji mir. Boljše je navaditi ljudstvo
na grenko resnico, kakor krmiti ga z na-
dami, ki se prej ali slej preobračajo v še
bridkejša razočaranja in ki na produktivno
in moralno odporno silo zelo slabo vpli-
vajo.

Pri sovražnih državah s svojo ponud-
bo ne bomo našli odziva. Svet je preveč
demokratičen danes, da bi ga bilo mogoče
privabiti na načine, ki so pred sto leti še
mogli držati. Mirovna pogajanja se itak
stalno vrše. Diplomati vojujočih držav se
ob pazljivem zasledovanju občinstva cele-

ga sveta kosajo med seboj in skušajo
ugodno vplivati na svoje lastno in tuje ob-
činstvo. Naša mirovna ponudba jih skuša
zvabiti v tajno celico in odločiti od ljud-
stva. Ljudstva vojujočih držav tega ne bo-
do mirno sprejela.

V imenu demokratizma, čegar odločni
prvoboritelji so tudi slovenski delavci, mo-
ramo to tendenco naše mirovne ponudbe
obsojati. Naše ljudstvo pa moramo svariti,
naj se ne udaja vsled te ponudbe novim,
velikim nadam, ampak naj pri svoji pre-
skrbi misli kolikor mogoče daleč naprej,
pretirani optimizem prepustimo mirno na-
šim diplomatom.

J. S. Z.

DELAJSKI VEČERI.

Idrija, 15. septembra. Včeraj zvečer
smo imeli svoj 4. takozvani delavski večer.
Zanimanje zanj je pokazala jako obilna
udeležba od strani članov in članic. Od
J. S. Z. sta došla g. drž. poslanec Gostin-
čar in dr. Mohorič. Dr. Mohorič nam je v
svojem izvajanju razkladal sedanji težki
položaj delavstva. Poročal je tudi o naši
strokovni organizaciji ter se je ozrl pri
tem tudi na idrijske razmere. V Idriji za-
stopajo delavci že dalj časa skupne delav-
ske interese. V tem oziru se bodo ostali
Slovenci lahko učili iz njihovih izkušenj.
Naše stališče napram nasprotnim delav-
skim organizacijam je, da odobrujemo vsa-
ko njih pravo stališče in se mu pridružuje-
mo, ostanemo pa pri svojih načelih. Za nas
je naša skupna organizacija J. S. Z. V tej
se združimo in delujemo v njenem smislu, v
krščanskem duhu in glejmo, da postanemo
ena sama velika delavska armada na jugu.
Nadalje je omenjal glede čipkaric, da v se-
danjem času ne kaže pričeti z velikim pod-
jetjem, ker primanjkuje sukanca in svile.
Pripraviti se je pa treba za po vojni in se
je obrnil do članic z željo, da se že sedaj
ja dobro pripravijo na dobo po vojski. Me-
rodajna mesta nam bodo šle dobro na ro-
ko in tudi osrednja zveza bode storila vse,
kar ji bode le mogoče, da se reši tudi vpra-
šanje čipkaric. Opozarja, da bode treba
naše Kršč. gosp. društvo postaviti bolj na
demokratično stališče, ga bolj urediti, da
bode ustrezalo željam svojih članov in se
tako tudi še bolj razširilo. Društvo bode
igralo pri čipkaricah veliko vlogo. Nato se

vrne na aprovizacijske razmere. Konča s
pozivom, da se družimo tesno v J. S. Z.,
kajti ona bode zastavila vse svoje moči in
pomagala nam dejansko in z nasveti. Zla-
sti naj se tudi čipkarice organizirajo v naši
skupini v obilnem številu. V debati se
oglasil g. dekan msgr. Arko ter pravi, da se
je že enkrat delalo na to, da bi se našim
čipkaricam odprl trg v Afriki, Aleksandri-
ji, Kairi itd. Stvar bi šla, kapitala ni manj-
kalo, a manjkalo je strokovno in trgovsko
izobraženih oseb, ki bi to stvar vodile. Za-
to je stvar ostala pri starem. Želi pa, da
se bode centrala v Ljubljani zavzela za to,
in upa popolnega uspeha. Dr. Mohorič
pravi v odgovoru, da ima centrala sedaj
vse stvari dobro vpeljane in bo šla čipka-
ricam v tej stvari vedno na roko. Ker pa
mora imeti komercialne stvari: razprodajo
itd. v rokah trgovcev, zato je naša dolžnost,
da preskrbimo, da prevzame to v roke Kr-
ščansko gospodarsko društvo v Idriji, ter
bode skrbelo redno za hitro oddajo blaga,
ter za cene.

Nato govori drž. poslanec Gostinčar.
Obravnava delavsko vprašanje sedaj in za
pozneje, kritizira slab ustroj aprovizacij in
njih uradnega konjička. Pozivlja delavstvo,
naj stoji trdno na straži, da se mu v pre-
hodnem in po vojskem gospodarstvu ne
bode dalo igrati vloge kapitalističnega suž-
nja. Delavstvo mora biti tudi dobro pri-
pravljeno, da se v novi jugoslovanski dr-
žavi postavi za svoje pravice in da se ne
bode pustilo morda tudi jugoslovanskim
kapitalistom za igračo. Jugoslovanska dr-
žava bode morala biti taka kot jo zahteva
narod, ljudstvo. Mora biti demokratična
in po demokratičnih načelih vodena. V de-
bati, ki je bila zelo živahna, so še sodelo-
vali: Rupnik P., Kavčič J., dr. Mohorič,
Gostinčar, Hrvat Fr. Žal le prehitro so po-
tekale ure, da ni bilo mogoče debate, ki
nam prinese tolike jasnosti, nadaljevati.
Dr. Mohoriču in poslancu Gostinčarju pa
smo vsi hvaležni za pouka polni večer. Že-
limo le še obilo takih sestankov, ki nas vo-
dijo v jasnost, nas izobražujejo v delavskih
stvareh, obenem pa nam zagotavljajo, da
smo v Jugoslovanski Strokovni Zvezi našli
res pravo organizacijo, pod katere zaščito
se bomo lepo razvijali zasledujoč naše
delavske interese.

× × ×

Vsem bratskim skupinam J. S. Z. pri-
poročamo kar najtopleje, naj se v sedanjih
dolgih jesenskih in zimskih večerih pridno

odzovejo pozivu centrale ter naj prireajo take delavske večere. Zagotovimo jim, da se bode zaupanje do organizacije v njih le še bolj utrdilo. Obenem pa naj sporočajo v »Našo Moč« o teh sestankih, da bomo imeli medsebojni pregled o delovanju v bratskih skupinah. Torej le korajžno na delo!

× × ×

Idrijska skupina J. S. Z. priredi dne 5. oktobra ob pol 9. uri zvečer dramatičen večer na slavo dr. Kreku. Na sporedu bodo petje, govor ter dr. Krekova igra »Ob vojski«. K prireditvi vabimo vse prijatelje nepozabnega nam delavskega očeta.

× × ×

§ 1154 b.

Delojemalec obdrži svojo pravico do plačila, če je po najmanj 14dnevem delu vsled bolezni ali nezgode za primeroma kratko dobo, ki ne presega enega tedna, nezmožen za delo, ne da bi bil to povzročil namenom aali z veliko nebriznostjo. To velja tudi, če ga drugi važni osebni razlogi brez lastne krivde zadržujejo od dela.

Zneski, ki jih prejema delojemalec za to dobo iz javnopravnega zavarovanja, more delodajalec odšteti v razmerju dejanskega prispevanja k celotnemu zavarovalnemu prispevku.

Tako se glasi slavna določba iz novele k splošnemu državljskemu zakoniku v cesarski naredbi od 19. marca 1916, ki je delodajalci nikakor ne marajo prav upoštevati. Da so v tem plačilu obsežene tudi raznovrstne »doklade«, je samoobsebi umevno, ker te »doklade« niso pravzaprav nikake doklade, ampak samo jako nezadostna izravnavna za zmanjšano denarno vrednost. Zlasti država bi se morala zavdati svoje socialnopolitične naloge in se ne bi smela v svojih podjetjih posluževati nesocialnih razlag špekulativnih podjetnikov.

Henrik Conscience:

Hugon pl. Craenhove.

Povest grofa Hugona pl. Craenhove in njegovega prijatelja Abulfaragusa.

Kar še pišem, nisem sam videl. Čez leta mi je pripovedovala moja sestra.

Ko sem šel v Lujik, sta slišali mati in sestra zadnji očetov vzdihljaj. V nepopisljivem strahu sta se mi približali in videli sta, da se je njegova duša dvignila v nebesa. Pokleknila sta in molili za rajnika, nato sta zadremali. Čez dolgo časa sta slišali strašno rjojenje divjih zveri in videli, da vlečejo trije volkovi očetovo truplo po hribu navzdol. Materi se je izvil zadnji krik: strašni opogled ji je s silo pretrgal nit njenega življenja, — sneg o e spreel; ni več z belega ležišča vstala.

Sestra se je onesvestila in je ležala na tleh, dokler se ni zdanilo; objokane njene oči so strmele kakor okamenelo okoli, dvignila je ledeno mrzlo materino roko in jo z grozo zopet izpustila. — Zakričala je, ko me je zagledala čepečega pod goro; priletela je k meni in me objemala; vrnil sem ji poljub in jo hotel odpahnuti; a okle-

Konzum in njegov pomen.

Hiteti moramo. Vojska traja. Lačne množice pred vrati. Kdor ima danes še grižljaj za v usta, ne ve, če ga bo imel še čez en teden. Od ljudi se terja dela, davkov, krvi, ali ne povrne se jim v isti meri, kot se od njih terja žrtev. Ne poskrbi se za nje, česar ne stori hladna uradna dolžnost, mora storiti prostovoljna medsebojna ljubezen in krščansko usmiljenje in pa vsi tisti sami, ki so prizadeti.

Pomen za člane.

Vsi, ki hočejo imeti skupno obednico in skupno žitnico, se združujejo. Nekaj svojih grošev zlože skup in zraste jim skupna prodajalna in skupna nakupovalnica. Kar se nabera, se nabera za nje in za njihove otroke. Še mnogo vekov za nami bodo hvaležni Bogu, da jim je take prednike dal. Dobrodošel je vsak, kdor je zadovoljen z deležem na zemlji, ki mu gre — vsak, kdor hoče z brati in sestrami bratovsko in sestrsko živeti. Za vse je svet dovolj bogat. Kar ima eden tvojih rojakov, imaš tudi ti in tvojega truda sad pustiš, da uživa tudi tvoj sočlovek. Malo žrtvuješ, veliko dobiš. Prej si bil sam, zdaj se jih potegne 100 in tisoč za te, če si v nevarnosti. Zato razširjaj krščansko bratstvo — vzajemno samopoč.

Pomen za nečlane.

Ko ste Vi stopili skup, da si opomorate, je stal marsikdo ob strani, češ: če bo šlo, bom že pristopil. Marsikdo je celo skomizgnil z ramami, češ: nič ne bo. Ti pa si mislil: »Če more kdo drugi kaj napraviti, zakaj bi mi ne. Vse se doseže in

nila se me je z rokami, kakor utopljenec, ki se oprijema rešilnega lesa. Ko me je spustila, mi je rekla:

»Valter, poiščiva ljudi, da bodo naši starši ležali v blagoslovljeni zemlji! vidim cerkveni stolp: pridil«

Smejati sem se pričel in sem z izrazom največje radosti skakljaj okoli:

»Ha, ha,« sem klical, »oče je ozdravil! Prinesel sem mu pušico; posmejal se je... Poglej, tu leži... Kaj ne; ozdravil je?... Volkovi... Črna kri!... Kako lepo je solnce...«

Podoben otroku sem se igral s kepo judovske smole.

Uboga moja sestra se me je oklenila okoli vratu, me prisilila, da sem se usedel k njej in je ječala:

»Ubogi Valter, miren bodi... miren; tvoji živci so v nevarnosti. Moli k Bogu, če moreš... tu morava tudi midva kmalu umreti... Nebo bo sprejelo štiri mučence v svoje naročje...«

Mrmral sem nerazločljive besede in sem nem obsedel.

Nismo bili oddaljeni daleč od trupla mojega očeta. Na griču je ležala mrtva naša mati. Pot v Aachen ni bila daleč od nju; moja sestra je že videla jezdit po njej jezdeca.

izvrši, če je dosegljivo in izvršljivo. Samo poudariti je treba cilj in sredstva. Takoj prvi dan tvojega dela in truda in deležni so blagoslova ne samo člani, ampak tudi tisti, ki niso marali pomagati. — V nekem kraju so prodajali blago. Nastavila ga je aprovizacija po eno krono 40 vin. kilogram. Začel je poslovati konzum. Prodajal je svojim članom isto blago po kroni. In glej tudi tam drugje so znižali ceno in celo nižje kot po kroni, nastavili so ceno na 80 vin. kilogram. Tako so bili deležni tudi nečlani dobička; navidez celo večjega. Vendar to samo na videz. Pride čas, če se bo modro vodilo, ko bo vsak videl, kaj pomeni združena moč in vzajemno gospodarstvo in kaj je proti temu en sam zase zoper veliko morje in vetrove.

Splošna korist?

Blagoslova vzajemnega gospodarstva v korist potrebnim bo deležen sčasoma vsak. Član, ker mu ne bo treba za vsako drobtinico med berače. Zastopnik občinske in državne oblasti, ker mu ne bo vsak hip pretila nevarnost, da ga razljučena in sestradena množica napade in ubije, ampak bo brez njegovega dela drugih delo ustvarjalo mir in red. Deležen bo koristi trgovski stan. Kar gre tistemu, ki posreduje blago, bo dobil; izključeno pa bo divje konkuriranje in sleparija. Tudi se ne bo bal v teh nevarnih časih vsak dan in vsako noč, da mu razbijejo tržnico in razteptajo ter raznesejo blago kot na Ruskem in svoj čas na Francoskem.

Da bi vsi izprevideli,

da je krščanska misel rešilno misel! Vsakemu privošč, kar mu gre. Ne samo to.

Kupa našega trpljenja je bila polna; zjutraj je stalo pred nami nepričakovano deset vitezov, ki so naju usmiljeno gledali. Gotovo so naju videli s konj sedeti na snegu in jih je prignala radovednost.

»Valter moj, si li ti?« je vprašal eden med njimi in je skočil s konja.

Njegov glas me je silno zadel; tekem sem k njemu s kepo judovske smole in mu smehljajoč se, zaklical:

»Ha, ha, oče! Tu je srebrna puščica... Pomazi svoje rane... hitro... predno prihite volkovi!...«

Grof Valter pl. Craenhove, on je bil, me je solznih oči objel. Moja norost in še bolj strašni prizor, ki ga je videl, sta povzročila, da se je tresel strahu in bolesti.

Brez pameti sem ga smatral za svojega očeta in tiščal vanj, naj sprejme judovsko smolo. Ničesar ni mogel od mene poizvedeti o moji nesreči. Vsi vitezi so razsedlali konje in nam skazovali svoje sočutje. Grof Valter pl. Craenhove ni dolgo trpel, da nas pomiljujejo. Poklical je svoje sluga in jim rekel, naj naju s sestro posade na konja ter jim zapovedal, naj jezde v prvo vas. Tam je nama preskrbel prenočišče; zapovedal je, da so prepeljali trupli najinih staršev v vas in jih zapovedal z običajnimi slovesnostmi pokopati. Drugi dan se je poslo-

Tudi pomaga vsakemu, kolikor more. Če si pristaš te misli in ti ni treba pomoči, pomagaj ti drugim! Ko bi razumeli to naši inteligenti, naši uradniki, naši bogatini, bi podpirali gospodarska in prosvetna ter stanovska društva potrebnih ljudi. Namesto sedanjega sovraštva do vas in kletve, bi vam donela zahvala in spoštovanje.

V nedeljo 22. septembra bo otvorjen in blagoslovljen v Kranju »Zadružni dom« — prostori za konzumno društvo in jugoslovansko strokovno zvezo. Naj bi bil to zopet en kamen k stavbi miru in reda v naši domovini!

Delavec in zadruga.

Otvoritev konzuma v Kranju. Naše I. ljubljansko delavsko konzumno društvo otvori v nedeljo dne 22. t. m. v Kranju svojo redno prodajalno. Ob tej priliki bo ta dan ob 9. dopoldne v Rožnvenški cerkvi v Kranju sv. maša z govorom, po maši pa blagoslov hiše in otvoritev prodajalne. Člani naj se otvoritve v obilnem številu udeležijo. Ob tej priliki se bodo med članke razdelile tudi nakupovalne knjižice. Zanimanje za konzum je zelo veliko ter je pristopilo že nad 200 družin. Kdor se hoče še vpisati, naj se prijavi pri prodajalki Frančiški Žontar, ki stanuje sedaj v društveni hiši, Kranj št. 18.

V Ljubljani se je ustanovila **krojaška nakupovalna zadruga**, to je z drugimi besedami konzum specialno za krojače in krojaške potrebščine. Namen te zadruge je nabavljati krojaške potrebščine in jih razdeljevati med svoje članke-krojače. Sodelovanjem konzuma priporočamo. V Ljubljani obstoja tudi čevlarska nakupovalna zadruga. Misel zadružništva torej bolj in bolj napreduje in danes priznavajo zadružništvo celo oni, ki so mu bili pred vojsko največji nasprotniki. V Trstu in Gorici se

vil od svojih tovaršev in ni jezdil v Lujik z njimi, kakor je prvotno nameraval. Ostal je z obema v vasi, dokler se niso z boljšo hrano in s prijaznimi njegovimi besedami vrnil sestre njene prejšnje moči. Kupil je nato primeren voz in naju odpeljal na Svetilnikov grad, ki ga nisva več zapustila.

Mirno sva tam živela. Sestra je sledila mojim korakom z boječo žalostjo; neprestano je skrbela za svojega revnega, blaznega brata; živela je le zanj, da ga obvaruje vsake nesreče. Moja blaznost je bila nežna in dobrovoljna: vedno sem se smejal, dasi nisem več poznal svoje sestre, sem jo najprisrčnejše ljubil. Edino opravilo, kateremu sem se posvetil, je bilo, da sem izdeloval volkove; — kar mi je prišlo v roke, bodisi ilovica, vosek ali testo, vse sem hitro spremenil v štirinožne živali. Včasih sem jih imel nad sto pred seboj in takrat sem se smejal tako radostno, da tega ni mogoče popisati. Moja sestra je vse poslušala, da me odvadi delati volkove, a ker je opazila, da me s tem žalosti, je opustila svoje poskuse. Grof Valter pl. Craenhove mi ni bil nič manj naklonjen: vse, kar je oslajevalo življenje, se je storilo; če sem mu rekel v svoji blaznosti oče, se nisem varal: bil je nama oče in dobrotnik.

(Prihodnjič konec.)

tudi bavijo z mislijo ustanoviti za Slovence lastno konzumno društvo. Sila kola lomi tudi v mišljenju. Kaj pa pri nas doma? Kjer je potreba, da se ustanovi konzum, naj se nam sporoči, ker smo s svetom in dejansko pomočjo radevolje na razpolago.

Kako se razdeli moka ta mesec: Vojna zveza bo razdelila za ta mesec moko sledeče: Težki delavci v premogokopih po 12 kg za osebo in mesec; sročji le-teh pa dobe po 6 kg na osebo in mesec. Industrijski težki delavci dobe po 7½ kg, njih sročji pa po 5 kg. Vsi ostali člani konzumnih društev, ki spadajo v vojno zvezo, pa po 4 kg na osebo. Zadnje čase je prišla v promet koruzna moka iz kali, ki je bila pa nerabna in je vsled njenega uživanja zbolelo mnogo železničarjev. Iz koruze je namreč prešano olje, tropine te koruze so pa semlete dali za uživanje mesto dobre moke. Taka moka se rabi za živali in sedaj, ko je splošno pomanjkanje, se tako moko pač lahko meša največ do 20 odstotkov k drugi moki, sama kot taka pa ni užitna. Vsled upora vojne zveze se bo ta moka zamenjala in mešala s pšenično. Ubogi želodec, kaj moraš vse prenesti; potem se pač ni čuditi, da je toliko boleznih. Kakor se čuje, je graško preskuševališče spoznalo to moko za zdravju škodljivo in za uživanje nedopustno.

Rudarski shod v Idriji.

V nedeljo dne 15. t. m. se je vršil javni rudarski shod, na katerem je prvi poročal poslanec Gostinčar o sedanjem delavskem položaju. Govoril je čez 1 uro in podal delavstvu jasno sliko in navodilo za naprej. Sprejele so se tudi resolucije, oziroma zahteve za drva, razsvetljavo, obleko in obutev ter za zvišanje sorazmerno z rastočo draginjo. Sklenilo se je, da gre aprovizacijski odbor na deželno vlado zaradi krompirja in mesa ter da se pridružijo idrijski rudarji zahtevi premogokopov o zvišanju kvote živil. Naložila se je naloga odboru bratovske skladišnice, naj zahteva ureditev bolniških dnin, in sicer v teku 8 dni, če ne, se J. S. Z. pritoži na razsodišče. Dalje se je zahtevalo pojasnilo, kam gre denar, nabran pri odtegnitvi izplačil rudarjev, in koliko se ga je oziroma koliko se ga nabere. Stalnim žgalniškim delavcem naj se ob času takozvanega zračenja da cela plača z vsemi dokladami in končno še glede aprovizacije, da ima biti izvoljen odbor na svojem mestu brez izpremembe, da se moka deli 14dnevno in da so deležni znižanih cen moke tudi otroci, stari čez 14 let. Vse resolucije se pošljejo pristojnim mestom.

Občni zbor S. K. S. Z.

je zboroval 10. septembra 1918. Iz večeravnih zborovanj in iz resolucij posnemamo:

Delavski odsek.

Predsednik J. S. Z. dr. Mohorič otvoril zborovanje in predlaga za predsednika poslanca Gostinčarja.

Glavni referent dr. Mohorič poroča o delavskem položaju, potrebi krepke delavske organizacije, o sodelovanju delavcev pri vsem novem razvoju.

Delavstvo tvori odličnejši faktor kot pa mrtvi kapital. Do pravega stališča mu more pomagati samopomoč.

Delavska aprovizacija je urejena napačno. Trpi vsled svoje birokratične uvedbe. Birokracija je ravnokar z razglasom pripoznala svojo nezmožnost v vprašanju aprovizacije. Delavstvo je krivično prizadeto. Razdelitev ni enakomerna. Državni uradniki so prejeli več. Železničarji in člani vojne zveze so aprovizirani drugače kot pa ostalo delavstvo.

Zahtevamo, da bo vsak delavec prejel toliko, da bo res mogel izhajati. Drakonične odredbe proti nahrbtnikom delavstvu ravno ob času, ko bi zamoglo aprovizirati se privatno, škodujejo.

Delavstvo mora zbrati svoje sile, da bo zamoglo tudi napram državi uveljaviti svoje zahteve.

Strokovna organizacija J. S. Z. mora pripravljati tla, da bo takoj, ko dobimo lastno državo, zamoglo delavstvo urediti svoje vrste povsod. Danes moramo vsaj to, koder je mogoče, uveljaviti delavsko organizacijo. Vsi faktorji naj store svojo dolžnost.

Vsak delavec naj se organizira v J. S. Z. in to bi bil predmet prve resolucije.

Dalje je treba biti paznim na delavsko moralo. Vračajo se mnogi iz Rusije. Nazori in praksa glede morale so lahko napačni. Treba bo zato skrbeti za vzgojo po načelih krščanske morale.

Ob času prevratov, ko se lomijo politične forme, potrebuje delavstvo politične izobrazbe, političnega šolanja. Snuje se nov politični delavski list. Treba ga je tudi zato, da izpodrine nemške liste.

Naše delavstvo je bilo ves čas važen političen faktor. Treba je, da ne zaostane. Danes je treba o pravem času pravih misli in jih uresničiti o pravem času. Ruskim razmer bi ne bilo, ko bi se to upoštevalo. Zato naj se sprejme tudi resolucija. — Delavstvo izraža potrebo po lastnem političnem glasilu.

Pismo ne zadostuje. Treba je tudi žive besede. Uvedejo naj se delavski večeri. Debata zamore k uspehu veliko pomagati.

Po možnosti naj se vrše delavski večeri vsak teden.

Gospodarska organizacija delavstva naj se izvede. Povsod konzumna društva. Ta naj bodo zvezana med seboj. Zato naj resolucija povdari potrebo zbližanja vseh obstoječih konzumnih društev.

Debata: Predsednik konzumnih društev Kocmur: Povsod naj se osnujejo konzumna društva, ki naj imajo svoje centrale, združene v eno skupino. — Jožef Markež z Jesenic: Snujejo naj se samostojna delavska podjetja. — Glavni tajnik J. S. Z. Komljanec povdarja veliko nujnost poskrbeti za delavsko gospodarsko stran. Na vseh važnih postajah naj se osnujejo skladišča. V ta namen naj bi se stopilo v stik s kmetijskimi društvi, kjer obstojajo. Kjer ne, naj se preskrbi za posebne ljudi, ki bi skrbeli za dobavo živil. Glede ovir od strani obstoječega prehranjevalnega ustroja bi se moralo dogovoriti s kompetentnimi faktorji. Skrbi naj se tudi za dobavo industrijskih izdelkov, da bo mogoča zamenjava. — G. Markež znova opozarja na potrebo lastnih delavskih podjetij. — Dr. Mohorič opozarja na hibe in dosedanja nesrečenja. — Komljanec: Misel srednjega

obrnega stanu je edino prava. Vzrokov neuspehov ne izpustiti izpred oči, ali nobena nesreča nas ne sme odvrtiti od potov do ideala. Za samostojnost je treba izobrazbe in velike krščanske morale. Začetkom bi se moralo vse voditi centralistično po sedanjem načinu konsumnih društev. — Dr. Mohorič: Razširimo sedaj zlasti konsumna društva. — Poslanec Gostinčar: Dobiti moramo tako stališče, kot ga imajo angleški delavci. Ti imajo v svojih rokah celo plovbo po morju. Iz dobičkov črpajo sredstva za delavske boje. Podlaga naši organizaciji mora biti promet s konsumnim blagom. Delavec bodi lastnik podjetij, je krščansko načelo. To je izvršljivo v združni organizaciji. Delavska zakonodaja je jako pomankljiva, naša država na četrtem mestu. V jugoslovanski državi moramo poskrbeti za dobro delavsko zakonodajo. Vse delavstvo brez razlike strank bi moralo skupno in sporazumno nastopati v boju za obstanek.

Resolucije delavskega odseka.

1. Vsak slovenski delavec krščanskega prepričanja naj vstopi v Jugoslovansko strokovno zvezo.

2. V sedanjem času, ko se maje ves sedanji gospodarski in družabni red, povdarja slovensko delavstvo znova, da mora vsak zdrav družabni red stati na podlagi krščanske etike.

3. Osnuje naj se posebno demokratično delavsko glasilo. »Naša Moč« naj bo glasilo vseh naših nepolitičnih delavskih organizacij.

4. Vse večje delavske organizacije, zlasti skupine J. S. Z., naj prirejajo pozimi tedenske delavske večere o važnih stanovskih vprašanjih.

5. Vse delavsko konsumno zadružništvo naj se kar najtesneje združi, da bo moglo uspešneje braniti delavske gospodarske koristi.

6. Jugoslovanska krščanskosocialna organizacija smatra za nujno in potrebno, da v boju za izboljšanje gmočnega stanja delavstva nastopajo sporazumno vzajemno vse delavske organizacije.

Predsednik Kocmur: Pazimo, da nas kdo izmed nasprotnikov ne ukane, kadar bo čas in potreba skupnega nastopa.

Poslanec Gostinčar še priporoči resolucije in jih da na glasovanje.

Prosvetni odsek.

Sklenjene resolucije slovejo:

I. V izobraževalnih društvih treba pričeti s sistematičnim poukom o vseh sedaj perečih vprašanjih; zlasti je treba to s stališča novega državnega reda, ki se obeta v prerojeni Evropi.

Zlasti tri panoge je treba obdelati: vzhodno versko vprašanje, gospodarske probleme sedanjosti in napovedujoče se bodoče ter socialno vprašanje z ozirom na ideje, ki jih je izzvala svetovna vojska.

II. Predavanja naj bodo zasnovana tako, da tvorijo nekak tečaj. Vpeljati je treba razgovore o vseh perečih vprašanjih. Kjer je mogoče, naj se vrši »ljudsko vseučilišče« v malem ves zimski čas.

III. Ljubljana bodi matica za vse izobraževalno delo. Ljubljanska prosvetna društva naj se tako tesno združijo, da zadobe značaj »ljudskega vseučilišča«. Iz Ljubljane izhajaj potem pobuda za vse izobraževalno delo po domovini.

IV. V Ljubljani moramo dobiti vzorno urejeno osrednjo pisarno S. K. S. Z., ki naj jo vodi poseben akademično izobražen mož s trdno zajamčeno eksistenco, ki mu bo omogočala posvetiti vse svoje moči izključno organizaciji izobraževalnega dela. Glavnemu tajniku, voditelju osrednje pisarne, treba dati na razpolago dovolj sredstev, da se izobrazí na tujem za svojo kulturno službo.

V. Tehnični svet naj podpira glavnega tajnika pri organizatornem delu. Sestoji naj iz posebnih, prav v ta namen določenih odposlancev S. K. S. Z., ki naj po okrožjih vodijo izobraževalno delo poedinih društev. Tehnični svet naj posreduje osebni stik s poedinimi društvi.

VI. Strokovni svet naj vsako leto izdelava za tekočo izobraževalno dobo primeren načrt, zlasti naj opozarja na vprašanja, ki jih je treba obdelavati v društvi. Skrbeti mora za predavatelje in tudi za primerno snov, če zahteva katero izobraževalno društvo predavanje. Organizira se lahko po posebnih odsekih.

VII. Finančni svet naj ima skrb, da dobi S. K. S. Z. svoj izobraževalni fond, naj urejuje stalne in izredne dohodke, sploh razmišlja, kako naj bi se dala naši izobraževalni organizaciji trdna finančna podlaga.

VIII. Naša S. K. S. Z. moramo izpopolniti v Prosvetno matico. V ta namen treba z vso močjo skrbeti, da čimprej dobimo vzorno urejeno poslopje, ki bo služilo »ljudskemu vseučilišču«, naši višji ljudski šoli.

IX. S. K. S. Z. mora imeti svoje glasilo, izdajati mora brošure, letake itd. Urednik mora biti glavni tajnik.

Dalje:

1. S. K. S. Z. naj skrbi, da se stari repertoar ljudskih iger popravi in da se nabavi nov dober repertoar.

2. S. K. S. Z. naj stopi v stik z vodstvom gledališkega konsorcija in naj se z njim pogodi, da se v popoldanskih predstavah prirejajo ljudske igre, ki naj bi bile šole za naše podeželne igralce.

3. V ta namen naj se ustanovi v S. K. S. Z. poseben dramatičen odsek.

Končno:

1. Glasbeno delovanje naših izobraževalnih društev poživiti in organizirati! V ta namen naj se po društvi napravijo posebni glasbeni oziroma pevski odseki z lastnim odborom, načelnikom, z delavnimi in podpornimi udi. Vodju naj se določi primerna nagrada; z izleti, s konkurenčnimi sestanki pevskih zborov in godb naj se podžiga vnema za petje in glasbo.

2. V Ljubljani naj se ustanovi velik zgleden pevski zbor, odkoder naj bi se kot iz vrelca iztekala pobuda na vse strani.

3. S. K. S. Z. naj skrbi, da dobe naši zbori dovolj dobrih, toda lahkih popularnih skladb.

4. Priredi naj se, takoj ko bo mogoče, kurz za pevovodje s posebnim oddelkom za voditelje naših godb.

Okno v svet.

Koliko ljudje zastavijo v loterijo? Vlada ima v proračunu za leto 1918/19 označene sledeče dohodke: 1. Mala loterija 30.000.500 K, 2. Razredna loterija 47.540 tisoč kron, 3. Skupni prejemek 126.800 K.

Vsota 77, 667.300 K. Stroški bodo znašali: 1. Mala loterija 18.640.200 K, 2. Razredna loterija 37.640.668 K, 3. Skupni izdatki 1.222.495 K. Vsota 57.535.363 K. Dohodki 77.667.300 K, stroški 57.535.363 K, čisti ostanek 20.131.937 K.

Radi pritrgovanja davkov so obso dila ravnatelja orožnih in municijskih delavcev v Elberfeldu, Remscheidu, na šest mesecev ječe in 1.552.000 mark globe.

Ženski študij v Nemčiji. Letošnje poletje se je število žena, ki v Nemčiji študirajo, dvignilo na 7124. Največ žena študira medicino. Zanimajo se tudi za narodno gospodarstvo, pravne študije in za naravoslovje. Na tehnikah je študiralo to poletje 183 žena; pred tremi leti jih je študiralo 106 in pred vojsko 65.

Izdajatelj in odgovorni urednik Mihael Moškerc.
Tisk Katoliške Tiskarne.

Sorbenje, Najzanesljivejšo sredstvo proti temu je
garje, „PARATOL“
lišaj, domače mazilo.
hraste. Ne maže, je brez duha, torej tudi čez, dan uporabno. Velik lonček K 5—
dvojni lonček K 9.— PARATOL—
P R A S E K varuje občutljivo kožo.
Skatija K 3— — Oboje se dobi proti
predplačilu ali povzetju pri
PARATOL delavnici lekarnarja ULMER
Budapešta VII-21. Rózsa-utca 21.

Ustanov. l. 1893.

Ustanov. l. 1893.

VZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO V LJUBLJANI
registrirana zadruga z omejenim jamstvom.

Dovoljuje članom posojila proti poroštvu, zastavi življenjskih polic, posestev, vrednostnih papirjev ali zaznambl na službene prejeme.

Vračajo se posojila v 7½, 15 ali 22½ letih v odsekih ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.

Kdor želi posojila, naj se obrne na pisarno v Ljubljani, Kongresni trg št. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4½%.

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 519.848,40 kron. Deležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15.615 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.089.850 kron.

Gospodarska zveza
centrala za skupni nakup in prodajo
v Ljubljani, reg. zadr. z o. z.

Stalna zaloga poljedelj. strojev:
motorjev, mlatilnic, viteljev, slamo- in reporeznic, brzoparilnikov, plugov, bran, čistilnikov i. t. d.

Prodaja:
umetnih gnojil, kolonijalnega in špicerijskega blaga ter poljskih pridelkov.

Zaloga:
pristnega domačega in ogrskega vina, žganja i. t. d.

Lastna izdelovalnica in prekajevalnica klobas. - Lastna zeljarna.